

KOEN VAN KERKHOVEN //
SECRETARIS-GENERAAL COC

De vakbonden hebben hun oplossingen vertaald in het eisencahier voor een nieuwe cao. Laten we hopen dat we binnenkort tien nieuwe onderwijsgeboden kunnen aankondigen.

Keihard blijven werken ... maar met een haalbare opdracht

Pinksteren is voorbij. Voor de meeste mensen betekende het een extra lang weekend. Eén waarbij de besmettingscijfers de goede richting uitgingen en het licht zichtbaar werd aan het einde van de donkere tunnel. Voor christenen betekende het nog meer, want Pinksteren is voor hen een belangrijk feest. Jezus steeg kort daarvoor op naar de hemel (Hemelvaart), nadat hij was opgestaan uit de dood (Pasen). Met Pinksteren – dat wordt gezien als het begin van de Kerk – wordt de komst van de Heilige Geest herdacht. In de Thora staat beschreven hoe de joden dat feest moeten zien als een herinnering aan God die Mozes de tien geboden gaf. Daarnaast is het ook het begin van de tarweoogst. Voor COC is met Pinksteren een belangrijk moment aangebroken: de openbaring van de tien onderwijsgeboden die tegemoetkomen aan de belangrijkste zorgen van het personeel. Die geboden willen we graag binnenkort oogsten in een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst voor het Vlaamse onderwijs.

Ieder van ons zwoegde tijdens het voorbije schooljaar. De COVID-pandemie hakte diep in op ons leven en ons welbevinden. Onze gewoontes verdwenen en werden vervangen door een 'nieuw normaal'. Onderwijs stond voor een loodzware opdracht: in zeer moeilijke werkomstandigheden het leerrecht van onze leerlingen, studenten en cursisten blijven garanderen. Dat ging gepaard met veel veiligheidsmaatregelen die door de vakbonden en de virologen werden gevraagd. Ze werden dikwijls goed toegepast in de instellingen, dankzij de onverdroten inzet van de vakbondsafgevaardigden, maar zeker ook dankzij alle andere personeelsleden die de veiligheidsmaatregelen zeer ernstig namen. Velen gaven vanop afstand onderwijs. Leraren ontdekten nieuwe media en vooral ook de beperkingen ervan. Regelmatig moesten lessen 'dubbel' gegeven worden, want niet iedereen was onmiddellijk 'bij de les'. De inzet was nog veel groter dan anders. Nu wordt het stilaan tijd om ons op de toekomst voor te bereiden. Voor COC betekent dat meer focus op kerntaken. Want enkel op die manier kunnen we sterk personeel blijven aantrekken naar onderwijs. De voordelen die onderwijs had naar verloning en vakantie-regeling ten aanzien van de privésector, zijn ondertussen grotendeels weggesmolten. Het moet dus anders.

Ter herinnering

Tot begin 2017 voerden de sociale partners gesprekken in het kader van een loopbaanpact voor het Vlaamse onderwijs. Toenmalig minister van Onderwijs Hilde Crevits stelde de relevantie van de opdrachtbreuken (even) in vraag. Ze

legde een voorstel op tafel om de opdrachtbreuken van de leraar in alle graden van het secundair onderwijs gelijk te schakelen naar 22sten. De minister kampte toen met een lange periode van besparingen en zocht geld. De maatregel zou 116 miljoen euro opleveren die mocht geherinvesteerd worden. COC vroeg aan de minister om toch eerst een onderzoek naar de werkbelasting van de leraar te laten uitvoeren. De werkgroep TOR van de VUB¹ bereikte maar liefst 9.596 respondenten die via vragenlijsten en een dagboek alle activiteiten gedurende een zevendagen-week registreerden. Dat onderzoek liep van januari tot mei 2018.

De harde cijfers

De gemiddelde Vlaamse leraar in het basis- en secundair onderwijs werkt per week 39 uur en 31 minuten. Dat gemiddelde weerspiegelt een volledig kalenderjaar, met inbegrip van de vakanties dus. Tussen de twee onderwijsniveaus is er een klein verschil merkbaar: de leraar secundair werkt een beetje langer dan de collega van het basisonderwijs. In een lesweek werken voltijdse leraren gemiddeld 48 uur en 42 minuten. In een vakantieweek werkt de leraar basisonderwijs gemiddeld 15 uur en 39 minuten. Een voltijdse leraar in het secundair werkt dan gemiddeld 19 uur en 26 minuten. In het secundair onderwijs neemt de werktijd per week toe per graad: de voltijds werkende leraren in de derde graad werken 1 uur en 3 minuten meer dan de leraren uit de tweede graad, en 1 uur en 22 minuten meer dan de leraren uit de eerste graad. Het verschil in opdrachtennoemers blijft met andere woorden verantwoord.

Takenpakket

Daarnaast tonen alle cijfers ook aan dat het werk te zwaar is. Daarom is het nodig naar de samenstelling van het takenpakket te kijken. De onderzoekers onderscheiden

51 verschillende taken. In het secundair onderwijs spenderen de leraren (slechts) een derde van hun werktijd aan de lessen voorbereiden, en een derde aan het lesgeven zelf. Een deel van de resterende taken moeten we heel dringend van naderbij onder de loep nemen: opvang, toezicht en klasadministratie.

Er wordt bovendien niet enkel op school gewerkt aan dat takenpakket, een belangrijk deel van het werk gebeurt thuis. In het basisonderwijs neemt thuiswerk tijdens de lesweken tot 22 procent van de totale werktijd in, in het secundair is het meer dan een derde van de tijd. Met de vakantie erbij, neemt het thuiswerk toe tot respectievelijk 27 procent en 41 procent van de totale werktijd. Wie dus denkt dat het volledige takenpakket van een leraar momenteel te vatten is in een 36 urenopdracht op school, heeft duidelijk niet veel onderwijskaas gegeten.

En nu?

COC wil meer focussen op de kerntaken van het onderwijspersoneel in het algemeen en van de leraar in het bijzonder. Een leraar die zich kan concentreren op het lesgeven, is een gelukkige leraar. Die focus verhoogt zonder twijfel het welbevinden en dus ook de aantrekkelijkheid van het beroep, zeker wanneer dat ook nog eens gepaard gaat met een werkdrukvermindering. Daarbij moet aandacht zijn voor startende leraren, maar zeker ook voor die leraren bij wie het ziekteverzuim heel hoog is. Laten we voor hen maatregelen nemen die reacteren en aanmoedigen om het langer werken vol te kunnen houden, liefst met plezier en behoud van de liefde voor het vak. De onderwijsvakbonden hebben hun oplossingen vertaald in het eisencahier voor een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst. Laten we hopen dat we binnenkort tien nieuwe onderwijsgeboden kunnen aankondigen. Mozes was tenslotte een Egyptische priester uit Beneden-Egypte, die als leider vertrok naar Judea, omdat hij het oneens was met de toestand ter plaatse.

Koen

1. Research Group TOR: Onderzoek naar de tijdsbesteding van leraren in het basis- en secundair onderwijs. Deel 3: Het secundair onderwijs [torvub.be]